Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Vammaispalvelulain soveltamisohjeet 2027

Vammaisneuvosto 4.11.2026 § 43
ÖVPH/6600/00.02.04.00/2026

Valmistelija Suomela Nadja
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Vammaispalvelulain soveltamisohjeisiin ehdotetaan laajoja lisäyksiä lain yleiseen soveltamisalaan sekä erikseen eri palvelumuotoihin. Myös vammaispalvelulain 2 §:ään lisätyt, eri elämänvaiheita koskevat uudet säännökset on lisätty soveltamisohjeeseen.

Palvelumuodoista erityisesti henkilökohtaista apua (luku 2.2), asumisen tukea (2.6) sekä lapsen asumisen tukea (2.7) koskevia osuuksia on päivitetty ja selkeytetty. Useimpiin palvelumuotoihin on tehty pienempiä päivityksiä ja lisäyksiä. Suurin osa maksuja koskevista viittauksista on poistettu, koska maksuista on erillinen käsikirja eikä samoja tietoja ole tarkoituksenmukaista pitää ajan tasalla kahdessa eri asiakirjassa.

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku
Vammaisneuvosto antaa lausuntonsa vuoden 2027 vammaispalvelulain soveltamisohjeista.

Päätös:
Neuvosto korostaa päätöksessään, että ohjeet eivät saa olla tiukempia kuin laki ja että yksilön tarpeiden tulee olla aina keskiössä palvelutarvetta arvioitaessa.

Neuvosto toivoo muutoksia seuraaviin kohtiin ruotsinkielisen oppaan sivujen mukaisesti:

Henkilökohtainen apu:

2.2 s. 9 Henkilökohtaisen avun tarvetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös oikeus perhe-elämään. Henkilökohtaisen avun tulee mahdollistaa vammaiselle henkilölle hänen tarpeidensa mukaisesti perhe-elämään osallistuminen sekä esimerkiksi vanhemman tai kumppanin roolin täyttäminen yhdenvertaisin ehdoin.

2.2.3 s. 9 Henkilökohtaisen avun tarve pidemmillä ulkomaanmatkoilla: Vammainen henkilö tarvitsee usein enemmän apua vieraassa ympäristössä ollessaan. Vammaisilla henkilöillä tulee sen vuoksi olla oikeus henkilökohtaiseen apuun esimerkiksi opiskelijavaihdon ja työmatkojen aikana silloinkin, kun kyseessä on pidempi oleskelu.

2.2.4 s.10 Keskusteltiin tekstikohdasta, jonka mukaan henkilökohtaista apua annetaan pääsääntöisesti arkipäivisin klo 6–18 välillä. Neuvosto katsoo, että apu tulee mukauttaa yksilöllisiin tarpeisiin.

S.10 neljäs kappale *“ Mikäli yksilöllisesti arvioitu välttämätön avuntarve edellyttää työskentelyä näinä aikoina, tästä on tehtävä nimenomainen maininta myöntämispäätökseen”*. Tämän lauseen jälkeen voisi tulla lisäys: *Työnantajan ja oman sosiaalityöntekijän tulee olla keskenään yhteydessä asian selkeää ilmoittamista varten*.

Asunto:

2.8 s. 18 Keskusteltiin vakituisen asunnon käsitteestä. Neuvosto painottaa, että henkilön yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden tulee toimia asumisratkaisun lähtökohtana.

Liikkumisen tuki:

2.12.2 s. 24 Puutteeksi todettiin, että kuljetuspalvelua ei saa käyttää työpäivän aikana (työmatkat), vaan pelkästään matkoihin kodin ja työpaikan välillä. Tämä saattaa rajoittaa henkilön mahdollisuuksia tulla palkatuksi tiettyyn tehtävään, koska työnantajan täytyy kustantaa työtehtävän suorittamisen yhteydessä tehtävät matkat.

Autokorvaus:

3.1.1 s. 26 toinen kappale Neuvosto keskusteli autokorvauksesta, ts. korvauksesta, jota vammainen henkilö voi hakea auton hankkimisesta. Lain mukaan voidaan myöntää 50 %:n korvaus nettohankinta-arvosta. Auton hankinnasta myönnettävä korvaus ei ole subjektiivinen oikeus, vaan määrärahasidonnainen palvelu. Neuvosto katsoo, että

ohjeessa ei saa ilmoittaa auton hankinnan ylärajaa, vaikka käytännössä tämä saattaa merkitä sitä, että korvaus myönnetään harvemmille. Pohjimmiltaan kyse on asiakkaan yksilöllisestä taloudellisesta tarpeesta ja tilanteesta. Ylärajan käyttöönotto saattaa johtaa siihen, että harvemmat hakevat korvausta ja ne, joilla on todellinen taloudellinen tarve, jäävät ilman tukea. Vammaisilla henkilöillä on harvoin säästöjä ja heidän voi olla vaikea saada lainaa. Vammaiset henkilöt voivat joutua hankkimaan suurempia ja kalliimpia autoja, sillä auton täytyy soveltua omiin tarpeisiin ja apuvälineiden kuljetukseen.

Soveltamisohjeet tulee päivittää vuosittain.

Liitteet

Liite 1 Vammaispalvelulain soveltamisohjeet_2027

Liite 2 VALMIS Vammaispalvelulain soveltamisohjeet_2027 - Rättad version